

Introducere

Aceasta este o carte în care mi-am luat libertatea de a ține un fel de jurnal de lectură. Este un fel de jurnal, dar mai mult decât atât. Este un spațiu în care am notat gânduri personale, dar și unele luări de poziție care pot fi considerate ca publice. Sigur, veți spune, este un lux să scrii așa ceva în asemenea vremuri. Dar au existat oameni care au scris cărți în vremuri și mai grele. Aceasta este o caldă mângâiere, un gând care ajută la împlinirea unui asemenea plan. Pentru că această carte face parte dintr-o nevoie mai veche, aceea de a consemna.

Cartea este scrisă, așa cum spune și titlul, sub semnul epocii, în spiritul epocii noastre, sau sub semnul vremurilor noastre. Sunt vremuri pur și simplu, după unii mai puțin interesante decât altele, după alții chiar mai interesante decât altădată. Așa cum sunt, vremurile noastre, merită consemnări, dezbateri și interpretări. Cred că acum, în contemporaneitate, își face loc, se redescoperă pe sine cu ajutorul nostru, această specie literară care este „gândul” sau secvența de gândire, de introspecție. De multe ori am simțit nevoia să notez gânduri care-mi vin, străfulgerări de idei și stări de conștiință. Cu toate acestea, zeci de ani nu am făcut-o. Iată însă că apare primul volum care înglobează asemenea stări, care le aduce laolaltă. Nu știu dacă este devreme sau este târziu, dar mă bucur că am ajuns în acest stadiu. Asta pentru că uneori un simplu gând, o simplă idee, pot fi mai valoroase decât eseuri sau cărți întregi. Cred în asta și cunosc valoarea unui gând pe care nu l-ai lăsat să zboare. Pentru că ele vin și trec, iar faptul de a nu le nota eu cred că este o mare pierdere.

Deși par a fi eterogene, datorită numărului mare, gândurile despre care vorbim sunt subsumate aceleiași social care ne preocupă pe toți. Este vorba despre viața noastră și calitatea sa, într-o lume parcă mai agitată și mai grăbită ca niciodată. Unele dintre aceste scurte texte sunt, se pot constitui, în bune începuturi de eseu, numai că nu am mai avut răbdarea și timpul necesar pentru a le dezvolta. Dacă ar face-o vreun cititor de-al meu, nu aș face decât să mă bucur. Este vorba despre economie în aceste scurte fracturi de gândire, dar și despre societate. Sunt păreri scurte despre ceea ce am auzit și am văzut. Este și un

orgoliu, în același timp, acela de a avea o părere despre multe lucruri pe care le auzi sau le vezi în jurul tău. Este orgoliul celui care crede că știe.

Cartea cu gânduri mi-a fost și un însoțitor al lecturilor din ultima perioadă. Este vorba despre documentarea pentru scrierea cărții *Gura lumii* și nu numai. Multe dintre gândurile de mai jos sunt note de lectură. Nu simple note de lectură, ci reflecții determinate de lecturi. Pentru că ele au survenit ca urmare a documentării pentru o lucrare despre România, vom găsi multe trimiteri la autori români. Socialul românesc este marea temă și ținta acestor teme de reflecție. Este un fel de jurnal pe care am simțit de mult timp nevoia de a-l ține. Asta ca un mare avantaj, pentru că nu întotdeauna reținem gândul care vine și trece. Este despre ceea ce se întâmplă în jurul nostru. Și sunt multe lucruri, fapte și întâmplări despre care avem o părere care ar merita notată. Este vorba despre România, dar nu numai.

Fără să vreau, poate că am căzut în capcana pe care au mai trăit-o și alți înaintași. Anume, este vorba despre capcana de a crede că poți surprinde sensul vremii în care trăiești. Dacă am reușit sau nu va judeca cititorul meu. Nae Ionescu vorbește atât de clar despre zbaterea sa: „Dar ce înseamnă originalitate pentru un om care știe că, așa cum nu poate sări peste umbra lui, nu poate sări nici peste marginile vremii lui și comunității de destin care este nația lui -, și care nu-și poate dori altă funcțiune decât aceea de a formula, cât mai circulabil și deci cât mai rodnic, sensul vremii și al întâmplărilor pe care le trăiește?”².

Autorul

² Nae Ionescu în prefața la *Roza vânturilor*, Editura Roza vânturilor, București, 1990, p. VII.

&&&

Este incredibil cât de ușor proștii confundă libertatea cu haosul. De fapt, a fi liber este cea mai împovărătoare situație în care se poate afla un prost.

&&&

În aceste timpuri, noi românii, trebuie să fim foarte atenți cum ne salutăm între noi. Înstrăinarea este atât de mare, încât oricând un salut poate fi confundat cu o înjurătură.

&&&

Văd la televizor cum un cetățean ajuns nu știu cum tocmai Președintele Academiei Române, se plânge că țara noastră nu are o strategie națională. Lăsând la o parte aerul ușor comunist-nostalgic al lacrimilor, mă întreb despre ce vorbește omul? Libertatea nu are nevoie de strategii. Singura strategie a unei țări libere și deschise este tocmai păstrarea libertății.

&&&

Unul dintre argumentele jenante pe care le tot aud când vine vorba despre banii alocați din diferite surse pentru construcția Catedralei Mântuirii Neamului, este acela că nu era momentul, că țara este săracă și că mai bine puteam folosi banii la altceva. Așa este, niciodată nu este momentul să pășești în istorie. Cel mai *bine* și mai simplu este să umpli burta. Este ceva ciudat cum ne gândim mereu la burtă !!! Să fie vreo legătură cu trecutul nostru de popor înfometat?

&&&

Rasiștii sunt o specie aparte de oameni. Ei fac parte din categoria proștilor aroganți. Ei sunt cei care cred că ultimul rebut uman, dar care are pielea albă, poate fi superior unui savant cu pielea neagră sau de altă culoare. Ce reconfortant trebuie să fie să poți gândi așa. „Aș vrea” să pot fi și eu rasist.

&&&

E multă ticăloșie la noi, la români. Aici, răul făcut aproapelui este o stare comună, un mod de viață. Și vorbesc nu despre cum ne manifestăm în toiul competiției sociale, cât mai ales despre răul gratuit, făcut din invidie și egoism. Foarte mulți oameni au plecat de aici din cauza asta și nu pentru că au căutat o bucată de pâine în plus.

&&&

Pun aici un citat din Eugen Lovinescu pe care fiecare dintre noi ar trebui să-l învețe pe dinafară: „În elaborarea civilizației sale, poporul român a fost *pasiv și imitator* ca și celelalte popoare în situația sa, și în genere, ca toate popoarele fără distincțiune, ce se folosesc automatic de orice câștig al științei sau de orice experiență socială făcută într-un punct dat al globului. Nu pot exista două păreri în această privință”³.

&&&

Nu-mi plac oamenii care critică această monumentală operă culturală care este Catedrala Mântuirii Neamului. Este aici un fel de prefăcătorie. Mergem în străinătate și plătim bani pentru a admira minunile construite de alții, iar când venim acasă scuipăm pe eforturile Bisericii noastre de a construi un asemenea monument. Cumva cred că trebuie să punem repere civilizației românești. O asemenea ctitorie este un bun început.

&&&

Una dintre marile minciuni colective sub care ne ducem viața târâtă de mai bine de 30 de ani este aceea că 80% dintre români nu sunt de acord cu direcția în care merge țara. Sigur, poate fi adevărat, deși mă îndoiesc. Dar, zic și eu, de ce nu-i întreabă nimeni care este direcția pe care o doresc? Aflând asta poate că totul ar deveni mai ușor. În lipsa acestui răspuns, pare că România este dusă de elita sa înspre o direcție pe care țara nu o dorește.

³ Eugen Lovinescu, *Istoria civilizației române moderne*, Editura Științifică, București, 1972, p. 371.